

Kommunstyrelsen i Askersund

Promemorian prövningen av avfallshanteringsplaner för utvinningsavfall och vissa kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om kritiska råmaterial

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avger det föreslagna svaret

Ärendebeskrivning

Klimat- och näringslivsdepartementet har 2025-12-17 remitterat promemorian Prövningen av avfallshanteringsplaner för utvinningsavfall och vissa kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om kritiska råmaterial och berett Askersunds kommun möjlighet inkomma med synpunkter på föreslagna ändringar och anpassningar till gällande lagstiftning och EU-direktiv.

I promemorian redovisas förslag på hur prövningen av avfallshanteringsplaner för utvinningsavfall (gruvavfall) kan förbättras och effektiviseras. I underlaget redogörs även för ändringar som krävs för att anpassa svensk lagstiftning till EU:s förordning om kritiska råmaterial (Critical Raw Materials Act, CRMA). Syftet är att underlätta för företag att utvinna kritiska metaller och mineral ur befintligt eller framtida avfall.

Askersunds kommun ansluter sig till hållningen att det behöver skapas en bättre och tydligare ordning för hantering av frågeställning och ärenden knutna till utvinningsavfall och avfallshanteringsplaner samt EU-förordning om kritiska råmaterial. En möjlig återstående svaghet som kan lyftas gäller om merparten av bergtäkter för bulkframställning av krossmaterial producerar utvinningsavfall som kan föranleda krav på avfallshanteringsplan och en utvinningsavfallsanläggning.

Det finns goda skäl för att möjliggöra tillgång till kritiska råvaror samt få till en helhetssyn kring användning av utvinningsavfall. I underlaget finns skrivning om problematik kring hantering av utvinningsavfall och det anmärkningsvärda i att det saknas praxis trots att utvinningsavfallsförordningen antogs redan 2013. För Askersunds kommuns vidkommande kan konstateras att föroreningsituationen vad gäller diffusa läckage av metaller från upplag av varp och mull varit annorlunda om lagstiftningen varit på plats 200 år tidigare.

Arbetsfördelningen som följer av de förslag som redovisas i promemorian med nya prövningar och ökade tillsynsuppdrag bedöms kunna hanteras av kommunen men borde följas upp med utbildningsinsatser.

Såttillvida gäller att tillsynsmyndigheten som kan vara miljönämnden i kommunen b l a ska pröva frågan om en avfallshanteringsplan efter tillståndsprövningen. I praktiken handlar det om att säkerställa att avfallsplanerna lever upp till de skärpta kraven i EU-rätten.

Logiskt är det bra om en avfallshanteringsplan hålls utanför tillståndet med villkor som inte låter sig ändras hur som helst. En poäng i att avfallshanteringsplanen kan ändras och anpassas till nya förutsättningar av tillsynsmyndigheten om en avsättningsmöjlighet dyker upp. Bredare arbete med innovativa avfallslösningar underlättar för gruvverksamheterna att arbeta mer hållbart och framåtsyftande än idag

Kommunen i rollen som lokal tillsynsmyndighet ansvarar under en övergångsperiod för handläggning av ärenden knutna till EU-förordningen om kritiska råmaterial som innebär ställningstaganden långt över den kommunala horisonten.

Bra att det öppnas upp möjlighet för tillsynsmyndigheten att remittera ärenden till SGU för expertutlåtande kring material och avsättning i avvaktan på att ansvaret övergår till Länsstyrelsen 2027.

Beredning

Ärendet har beretts av handläggare på Samhällsbyggnad sydnärkes miljöavdelning

Finansiering

Föreslaget svar innebär ingen påverkan på Askersunds kommun. Tillkommande arbetsuppgifter hanteras inom budgetram och finansieras med avgiftstaxa.

Samhällsbyggnad Sydnärke

Rickard Andersson
Förvaltningschef

Stefan Johnsson
Handläggare

Bilagor

Yttrande promemorian Prövningen av avfallshanteringsplaner för utvinningsavfall och vissa kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om kritiska råmaterial

Beslutet skickas till

Klimat- och näringslivsdepartementet